

Uzasadnienie do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Borów Dolnośląskich (PLH020072)

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13, 426 i 737) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, biorąc pod uwagę cele ochrony obszaru. Po zmianach legislacyjnych plan zadań ochronnych ważny jest bezterminowo (wcześniej sporządzany był na 10 lat).

Specjalny obszar ochrony siedlisk Uroczyska Borów Dolnośląskich został wyznaczony rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Borów Dolnośląskich (Dz. U. poz. 81) w celu zachowania we właściwym stanie przedmiotów ochrony wymienionych w Załączniku I i II Dyrektywy Siedliskowej: siedlisk przyrodniczych, tj.:

- 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*);
- 3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto* *Nanojuncetea*;
- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*;
- 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne;
- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*);
- 4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (*Ericion tetralix*);
- 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*);
- 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*);
- 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie);
- 6410 Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe);
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*);
- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*;
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk;
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*);
- 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne;
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe;
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

oraz gatunków zwierząt:

- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*;
- 1060 czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- 1083 jelonek rogacz *Lucanus cervus*;
- 1088 kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*;
- 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*;
- 1096 minóg strumieniowy *Lampetra planeri*;
- 6179 modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nauisthous*;
- 6177 modraszek telejus *Maculinea (Phengaris) teleius*;
- 1308 mopek *Barbastella barbastellus* (populacja zimująca);
- 1324 nocek duży *Myotis myotis* (populacja zimująca);
- 1084 pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (*Osmoderma barnabita*);
- 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*;
- 1037 trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*;
- 1352 wilk *Canis lupus* (populacja osiadła);
- 1355 wydra *Lutra lutra*;
- 1042 zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*.

Projekt planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Borów Dolnośląskich (PLH020072), zwanego dalej Obszarem, został sporządzony

z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ww. *ustawy o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000* (Dz. U. z 2024 r., poz. 99).

W przypadku tego Obszaru nie zachodzą przesłanki wynikające z art. 28 ust. 11 ww. *ustawy o ochronie przyrody*, wobec czego plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar Natura 2000.

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej oraz ochrona, zachowanie lub przywrócenie wystarczającej różnorodności i obszaru naturalnych siedlisk wszystkich przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 3 Dyrektywy Ptasiej.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. *ustawy o ochronie przyrody* i ww. *rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*.

Prace terenowe obejmowały badania w zakresie fitosocjologii, ichtiologii, entomologii, herpetologii i teriologii. W ich trakcie zweryfikowano listę przedmiotów ochrony w Obszarze. Wykorzystano również wyniki badań fitosocjologicznych przeprowadzonych na potrzeby opracowania planów urządzenia lasu dla Nadleśnictw: Ruszów, Pieńsk, Świętoszów i Węglińiec. W przypadku gatunków zwierząt, w obszarze objętym planem zadań ochronnych, nie potwierdzono występowania modraszka telejusa, modraszka nausitousa i kozioroga dębosza. W przypadku siedlisk przyrodniczych, na obszarze objętym planem zadań ochronnych, spośród ww. przedmiotów ochrony nie potwierdzono obecności siedlisk 3150, 3160, 6120, 7230 i 91F0.

Powyższe było podstawą do skierowania do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska wniosku o aktualizację zapisów standardowego formularza danych (dalej: SDF). Wnioskowano o usunięcie z SDF zapisów dotyczących siedlisk: 3150, 3160, 6120, 7230, 91F0 oraz gatunków: 6177, 6179 i propozycje tych zmian zostały zaakceptowane. Ponadto wnioskowano o zmianę oceny reprezentatywności na D dla siedlisk 2330, 4030, 7120, 9170 oraz gatunku 1088 i propozycje tych zmian, z wyjątkiem zmiany dla siedliska 7120, zostały zaakceptowane. Usunięcie przedmiotów ochrony oraz zmiany oceny reprezentatywności/oceny populacji na D wymagają akceptacji Komisji Europejskiej. W związku z tym, do czasu zaakceptowania tych propozycji zmian, zapisy dotyczące tych siedlisk i gatunków obecne będą w SDF oraz w *rozporządzeniu w sprawie specjalnego*

obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Borów Dolnośląskich i zostały również uwzględnione w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych.

Nie zidentyfikowano istniejących ani potencjalnych zagrożeń dla siedlisk 3260, 4010 i 9110, jak również nie zidentyfikowano zagrożeń istniejących dla gatunków: 1337 bóbr, 1355 wydra, 1060 czerwonończyk nieparek, 1037 trzepla zielona, 1042 zalotka większa, 1083 jelonek rogacz, 1084 pachnica dębowa i 1188 kumak nizinny. W przypadku ww. siedlisk i gatunków, które oczekują na usunięcie z listy przedmiotów ochrony w obszarze, tj.: siedlisk: 2330, 3150, 3160, 4030, 6120, 7230, 91F0, 9170 oraz gatunków: 6177, 6179 i 1088 nie określano zagrożeń istniejących ani potencjalnych. Ponadto dla siedlisk 7120, 91E0 oraz gatunków 1308 mopek i 1324 nocek duży planowane jest uzupełnienie stanu wiedzy, w związku z tym wskazano, że presje i zagrożenia istniejące nie są znane. Uzupełnienie stanu wiedzy zaplanowano również dla wybranych płatów siedlisk *6230, 6510 i 7140.

Istotnymi zagrożeniami istniejącymi dla siedlisk przyrodniczych w obszarze jest obecność inwazyjnych gatunków obcych oraz problematycznych gatunków rodzimych, które to zagrożenia zidentyfikowano w odniesieniu do siedlisk 3130, 6230, 6410, 6510, 7110, 7140, 9190, 91D0. W przypadku siedlisk łąkowych (6410, 6510) jako główne zagrożenia zidentyfikowano działania skutkujące zmianą sposobu uprawy albo całkowitym zaniechaniem ekstensywnego użytkowania. Ponadto istotne zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych (7110, 7140, 7150, 91D0) w obszarze związane są z modyfikacjami przepływu hydrologicznego oraz zmianami w reżimach opadowych spowodowane zmianami klimatycznymi.

W odniesieniu do gatunków ichtiofauny, tj. 1096 minoga strumieniowego i 1145 piskorza, zidentyfikowane zagrożenia obejmują utrudnienia w migracji (minóg strumieniowy) oraz prace regulacyjne w obrębie koryta cieku, które wpływają na warunki siedliskowe gatunku (piskorz). Natomiast w odniesieniu do gatunku drapieżnika, tj. 1352 wilka, stwierdzone zagrożenia obejmują oddziaływania antropogeniczne związane z obecnością dróg (jako liniowych barier w migracji) oraz penetracji przez ludzi terenów stanowiących siedliska gatunku.

Szczegółowe cele działań ochronnych zostały określone m.in. na podstawie przeprowadzonych prac terenowych, metodyki GIOŚ (2012) oraz metodyk wskazanych przez ekspertów w zakresie fitosocjologii, ichtiologii, entomologii, herpetologii i teriologii wykonujących badania na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych. Wyjaśnić należy, że w przypadku siedlisk 6230, 6510 i 7140 celem jest utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni innej niż powierzchnia tych siedlisk wskazywana w SDF. Wynika to z faktu, iż na etapie przygotowywania projektu SDF szczegółowo zweryfikowano powierzchnię tych siedlisk w obszarze.

W przypadku siedliska 6230 powierzchnia wskazana w SDF to 9,68 ha, a w projekcie zarządzenia – 8,93 ha. Powodem jest wyłączenie z płatów siedliska terenów obejmujących kilkudziesięcioletnie drzewostany, wyłączenie płatów sklasyfikowanych jako inne typy siedlisk (6410, 6510), jak również korekta granic płatów siedliska z uwzględnieniem rzeczywistego użytkowania terenu.

W przypadku siedliska 6510 powierzchnia wskazywana w SDF to 201,7 ha, a w projekcie zarządzenia – 110,66 ha. Wskazana w SDF powierzchnia oparta była o dane WZS, które uwzględniały płaty zlokalizowane poza obecnymi granicami obszaru Natura 2000 (61 z 84 płatów), co skutkowało znacznym zawyżeniem powierzchni siedliska w obszarze i błędnym określeniem pokrycia 6510 w granicach PLH020072. Korekta danych WZS dla płatów zlokalizowanych w obecnych granicach PLH020072 obejmowała: wyłączenie terenów obejmujących kilkudziesięcioletnie drzewostany, zabudowania (obecne już w momencie wyznaczania obszaru Natura 2000) oraz cieki wodne; usunięcie płatów sklasyfikowanych jako inny typ siedliska (6230), jak również korektę granic płatów z uwzględnieniem sposobu użytkowania gruntów. W łącznej powierzchni siedliska w obszarze uwzględniono te korekty, dodatkowe powierzchnie siedliska zidentyfikowane w ramach prac PZO oraz płaty potencjalne, w obrębie których nie wykluczono możliwości występowania siedliska.

W przypadku siedliska 7140 powierzchnia wskazana w SDF to 90,36 ha, a w projekcie zarządzenia – 35,29 ha. Wskazana w SDF powierzchnia oparta była o dane WZS, tj. dane niższej jakości. Korekta danych WZS dla płatów zlokalizowanych w obecnych granicach PLH020072 obejmowała: wyłączenie terenów obejmujących kilkudziesięcioletnie drzewostany; usunięcie płatów sklasyfikowanych jako inny typ siedliska (3130, 3260, 7150, 91D0), jak również korektę granic płatów z uwzględnieniem sposobu użytkowania gruntów. W łącznej powierzchni siedliska w obszarze uwzględniono te korekty, dodatkowe powierzchnie siedliska zidentyfikowane w ramach prac PZO oraz płaty potencjalne, w obrębie których nie wykluczono możliwości występowania siedliska.

Stosowny wniosek w ww. zakresie (siedliska 6230, 6510 i 7140) został złożony do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Zaproponowane działania ochronne mają na celu zachowanie ww. siedlisk i siedlisk ww. gatunków.

Nie określano działań ochronnych dla siedlisk 2330, 3150, 3160, 4030, 6120, 7230, 91F0, 9170 oraz gatunków: 6177, 6179 i 1088, ponieważ obecność tych siedlisk i gatunków w obszarze podlega weryfikacji (oczekują na usunięcie z listy przedmiotów ochrony w obszarze).

Dla siedlisk 3130, 7110, 7140 i 7150 zaplanowano kontrolę i usuwanie obcych gatunków inwazyjnych. Dla siedlisk łąkowych 6230, 6410 i 6510 i związanego z łąkami gatunków 1060 czerwonończyk nieparek zaplanowano działania związane z ekstensywnym użytkowaniem kośnym, pastwiskowym lub kośno-pastwiskowym. Dla siedlisk leśnych 9110, 9190, 91D0, 91E0 zaproponowano głównie wskazania do gospodarki leśnej mające na celu poprawę wskaźników związanych z obecnością martwego drewna oraz działania związane z usuwaniem obcych gatunków inwazyjnych oraz niepożądanych gatunków ekspansywnych. Dla gatunków chrząszczy próchnożernych 1084 pachnica dębowa i 1083 jelonek rogacz działania ochronne polegać mają na zapewnieniu dostępności siedlisk gatunków – starych, grubych i dziuplastych drzew. Dla gatunków ichtiofauny 1096 minóg strumieniowy i 1145 piskorz wskazano na konieczność utrzymywania cieków bez prac melioracyjnych, bez wybierania substratu dennego oraz bez koszenia roślinności wodnej. Natomiast w odniesieniu do wilka wskazano na wykluczenie prac gospodarczych w promieniu do 500 m od miejsca rozrodu gatunku, w okresie rozrodu i wychowu młodych.

Dla siedlisk 7120 i 91E0 oraz gatunków 1308 mopek i 1324 nocek duży zaplanowano uzupełnienie stanu wiedzy. Ponadto dla siedlisk 3130, 7110, 7140, 7150 i 91D0 zaplanowano wykonanie ekspertyzy wskazującej sposoby i zakres możliwości ustabilizowania poziomu wody na torfowiskach i przygielkowiskach oraz w basenach.

Monitoring oceny stanu ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych zaplanowano dla wszystkich typów siedlisk i gatunków stwierdzonych w obszarze objętym planem zadań ochronnych.

W trakcie prac nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru nie zidentyfikowano ustaleń dokumentów planistycznych, które mogą wpływać negatywnie na przedmioty ochrony.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w Obszarze. Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

W dniu 10 grudnia 2018 r. na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.082.3.52.2018.AH z dnia 6 grudnia 2018 r. o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektów planów zadań ochronnych dla 31 obszarów Natura 2000, w tym dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Borów Dolnośląskich. Obwieszczenie zostało przekazane w celu jego upublicznienia do urzędów gmin i starostw powiatowych, w granicach których

znajduje się obszar objęty PZO. Obwieszczenie ukazało się również w prasie o zasięgu regionalnym (województwo dolnośląskie).

W dniu 16 września 2019 r. odbyło się, zorganizowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu, spotkanie informacyjne dotyczące projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Celem spotkania było przybliżenie tematyki dotyczącej planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, przedstawienie zakresu działań w ramach projektu oraz harmonogramu prac dla poszczególnych obszarów Natura 2000 objętych projektem. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele samorządów i nadleśnictw oraz instytucji, z którymi Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu współpracowała w trakcie realizacji projektu.

W dniu 11 sierpnia 2021 r. r. na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.082.3.7.2021.AH z dnia 11 sierpnia 2021 r. o przystąpieniu do sporządzenia projektów planów zadań ochronnych dla 6 obszarów Natura 2000, w tym dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Borów Dolnośląskich (PLH020072). Obwieszczenie zostało przekazane w celu jego upublicznienia do urzędów gmin i starostw powiatowych, w granicach których znajduje się Obszar. Obwieszczenie ukazało się również w prasie o zasięgu regionalnym (województwo dolnośląskie).

Projekt zarządzenia został w trybie roboczym przekazany do przedstawicieli urzędów, nadleśnictw i innych instytucji, których działalność związana jest z przedmiotowym obszarem Natura 2000. W okresie od 1 lipca 2026 r. do 14 lipca 2026 r. możliwe było zgłaszanie uwag.

Projekt zarządzenia został w trybie roboczym przekazany do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska do zaopiniowania.

Obwieszczeniem z dnia 29 lipca 2026 r. znak WPN.6320.6.5.2026.BP Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r., poz. 670)* i w związku z art. 28 ust. 4 *ustawy o ochronie przyrody*.

Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Obwieszczenie było również wywieszone na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w w dniach Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

W ww. okresie

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 *ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r., poz. 428)*, uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 2026 r.